

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 2337/2022

06.04.2023. године

Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милош Будимир, адвокат из ..., против туженог ЈП „Електропривреда Србије“, са седиштем у Београду, ради утврђења радног односа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 210/22 од 03.03.2022. године, у седници већа одржаној дана 06.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 210/22 од 03.03.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Краљеву П1 743/21 од 16.09.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог, почев од 15.08.2018. године па надаље, а одбијен је као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је исти засновао радни однос на неодређено време код туженог почев од 01.02.2016. године. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу плати трошкове парничног поступка у износу од 167.250,00 динара са законском затезном каматом која се има рачунати почев од извршности одлуке о трошковима поступка па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 210/22 од 03.03.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Краљеву П1 743/21 од 16.09.2021. године и одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог почев од 15.08.2018. године па надаље и одлучено да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11...18/20), па је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у периоду од 01.02.2016. године па до 15.05.2018. године био радно ангажован код туженог по основу више закључених уговора о обављању привремених и повремених послова, по којима је сво време свог ангажовања код туженог обављао послове на радном месту Тужилац између закључених уговора није имао прекид у раду, а радни однос му је престао дана 15.08.2018. године, истеком рока на који је последњи уговор о обављању привремених и повремених послова био закључен.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев, закључивши да је тужилац у конкретном случају по више сукцесивно закључених уговора о обављању привремених о повремених послова, због потребе посла, непрекидно обављао рад код туженог почев од 01.02.2016. године до 15.05.2018. године, да се у конкретној ситуацији ради о симулованим уговорима којима се прикрива дисимуловани уговор о раду на неодређено време, да привидан уговор нема дејство међу уговорним странама, али да ако као такав уговор прикрива неки други уговор, тај други уговор важи ако су испуњени услови за његову правну ваљаност, због чега је усвојио захтев тужиоца и утврдио да је тужилац засновао радни однос на неодређено време, почев од 15.08.2018. године.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев из разлога што је првостепени суд на правилно утврђено чињенично стање, погрешно применио материјално право и то одредбу члана 27е став 34 Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС“, бр.108/13...72/19), којом је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2020.године. Другостепени суд је у конкретном случају закључно да је захтев тужиоца неоснован, јер одредбе Закона о буџетском систему прописују забрану заснивања радног односа са новим лицем ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, да су наведене одредбе *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду, којима се прописују услови за преображај радног односа са одређеног на неодређено време, што произлази из члана 105. Закона о буџетском систему који прописује да ако су одредбе других закона односно прописа у супротности са овим законом примењују се одредбе овог закона.

Према закључку другостепеног суда, како је у спорном периоду био на снази Закон о буџетском систему, тужилац спада у категорију лица са којим тужени није могао да заснује радни однос на неодређено време, па супротно закључку првостепеног суда није било услова за преображај његовог радног односа код туженог и нису испуњени услови за преображај тужиоцевог радног односа код туженог са одређеног у радни однос на неодређено време. Тужиоцу је радни однос код туженог престао по сили закона, истеком рока на који је заснован у смислу члана 175. тачка 1. Закона о раду, због чега тужиочев захтев у овој правној ствари није основан.

По оцени Врховног касационог суда одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

По члану 197. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05... 75/14), послодавац може за обављање послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 120 радних дана у календарској години да закључи уговор о обављању привремених и повремених послова са незапосленим лицем, запосленим који ради непуно радно време - до пуног радног времена и корисником старосне пензије (став 1). Уговор из става 1. овог члана закључује се у писаном облику (став 2).

Одредбом члана 37. Закона о раду прописано је да уговор о раду може да се закључи на одређено време, за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба (став 1), послодавац може закључити један или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који са прекидима или без прекида не може бити дужи од 24 месеца (став 2), ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама овог закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет радних дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време (став 6).

Тужени је јавно предузеће које по члану 2. став 1. тачка 5. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, број 54/09... 62/13 и 63/13 - исправка), спада у кориснике јавних средстава, па се у односу на њега примењују одредбе и тог закона. Законом о изменама и допунама тог Закона („Службени гласник РС“ број 108/2013 од 06.12.2013. године) у члану 27е додати су нови ставови 34. и 35. којима је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, а изузетно од тог става радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства. Наведена одредба члана 27е став 34. Закона новелирана је каснијим изменама и допунама („Службени гласник РС“ број 142/2014... 149/2020), тако да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних односно упражњених радних места до 31. децембра 2016. године („Службени гласник РС“ број 103/2015), затим до 31. децембра 2017. године („Службени гласник РС“ број 99/16), до 31. децембра 2018. године („Службени гласник РС“ број 113/17), до 31. децембра 2019. године („Службени гласник РС“ број 95/18 и 31/19), односно до 31. децембра 2020. године („Службени гласник РС“ број 72/2019 и 149/2020). Чланом 105. наведеног Закона прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

По налажењу Врховног касационог суда, правилно је оценио првостепени суд да су у конкретном случају уговори о обављању привремених и повремених послова закључени противно одредби члана 197. став 1. Закона о раду, али је другостепени суд основано нашао да се у односу на тужено јавно предузеће примењују одредбе о забрани заснивања радног односа прописане Законом о буџетском систему.

Према ставу Врховног касационог суда одредбе Закона о буџетском систему којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицем, ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места код корисника јавних средстава, осим у изузетним случајевима уз сагласност надлежног органа Владе, су *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду којима се прописују услови за преображај радног односа са одређеног на неодређено време (што произилази из одредбе члана 105. тог закона).

Имајући у виду изложено а како је тужени корисник јавних средстава то се на њега по правилној оцени другостепеног суда односи забрана новог запошљавања, односно заснивање радног односа мимо претходно прибављене сагласности надлежног органа, па су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу члана 153. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић